

CLIENTEN BERAAD ALMERE

2016.CBA.042.05

Allendestraat 42
1314 SE Almere
036 - 5454840

*Aan de staatssecretaris Sociale Zaken
en Werkgelegenheid en de minister
van Veiligheid en Justitie*

Almere , 11 augustus 2016
Ons kenmerk : 2016.CBA. 042.05
Uw kenmerk : 475^d Rv
Onderwerp : wetsvoorstel ver-
een voudiging BVV

Excellenties,

Het Cliënten Beraad Almere (CBA) maakt graag gebruik van de mogelijkheid om kanttekeningen te plaatsen bij het ontwerp van een wetsvoorstel voor de vereenvoudiging van de wettelijke voorschriften inzake de beslagvrije voet. Die kanttekeningen treft u aan in de bijlage bij dit schrijven. Het CBA heeft geen enkel bezwaar met openbaarmaking van deze reactie op het ontwerp wetsvoorstel.

De opmerkingen van het CBA hebben voor een belangrijk deel een technische karakter. Naast die meer technische opmerkingen treft u tevens een zeer belangwekkende kanttekening aan over het maatschappelijk effect van het voorstel: invoering van deze wijzigingen zal - vaker dan nu het geval is en vanwege een lager vrij te laten bedrag bij lage inkomens – leiden tot aanzienlijk meer niet succesvolle schuldsaneringen.

Het CBA verneemt graag of de kanttekeningen van het CBA aanleiding zijn om het voorstel aan te passen.

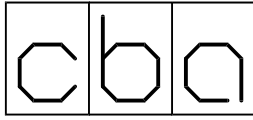
In afwachting van uw reactie, verblijft,

met vriendelijke groet,

Robbert Jan de Neeve

voorzitter CBA

Het Cliënten Beraad Almere is een samenwerkingsverband van Almeerders die voor hun levensonderhoud aangewezen zijn op een minimum-inkomen en organisaties die zich betrokken voelen bij de positie van deze Almeerders.
Het CBA is als een van de lokale woonconsumentenorganisaties betrokken bij het Almeerse woonbeleid.

Kanttekeningen bij het concept wetsvoorstel vereenvoudiging beslagvrije voet

Het wetsvoorstel belooft vereenvoudiging en zal zorgen voor beduidend minder geslaagde schuldregelingen en –saneringen. Dankzij de nieuwe rekenformule voor de beslagvrije voet (BVV) zal het vrij te laten bedrag voor schuldenaren met een laag inkomen beduidend omlaag gaan.

Een van de doelen van het voorstel is om vaker de juiste BVV toe te passen. Leken moeten gemaakte fouten direct door hebben, want de termijn om correcties te verlangen is bijzonder krap.

Het wetsvoorstel voegt meer nieuwe tekst in dan dat het bestaande artikelen schrapt. De nieuwe regels hebben een hoog technisch gehalte, zijn minder toegankelijk dan de bestaande tekst en blijken daarnaast technisch niet correct. Daarmee brengt het wetsvoorstel niet wat het belooft: een voor ieder begrijpelijk en uitvoerbaar systeem.

Het CBA zal hierna het bovenstaande toelichten met kanttekeningen bij de onderstaande aspecten:

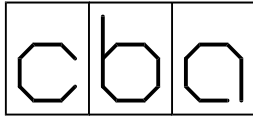
- Definitie belastbaar inkomen
- Maximering woonkosten eigen woning
- De formules van artikel 475da Rv: onduidelijke verwijzingen; onjuiste formules en negatieve correctie van de beslagvrije voet
- Lagere beslagvrije voet en lager vrij te laten bedrag bij stijgende lasten zorgt voor minder schone leien
- Termijn voor correcties

Definitie belastbaar inkomen

Bij het bepalen van de BVV is het belastbaar inkomen wezenlijk. Belastbaar inkomen is een term uit de fiscaliteit. Het belastbaar inkomen is een begrip dat ziet op een jaarinkomen. In het wetsvoorstel ontbreekt een definitie van de term 'belastbaar inkomen'.

'Belastbaar inkomen van de schuldenaar in de laatste maand waarover op het moment van het leggen van het beslag bij de deurwaarder gegevens bekend zijn' kan zonder definitie zien op het cumulatief opgebouwde belastbaar inkomen, dan wel op het in die maand verdiende belastbaar loon.

Uit bijlage 1 bij het wetsvoorstel blijkt dat met belastbaar inkomen het belastbaar jaarinkomen wordt bedoeld. Omdat het belastbaar inkomen in artikel 475da in veel van de formules een rol speelt, hoort onduidelijkheid over de inhoud van dat begrip te worden voorkomen. Een definitie van belastbaar inkomen hoort daarom niet te ontbreken.

Maximering woonkosten eigenwoning

De voorgestelde tekst van artikel 475ab Rv lijkt de woonkosten van een eigen woning te beperken tot ten hoogste 0,057 % van de WOZ-waarde. Woonkosten zijn de door de eigenaar/schuldenaar maandelijks verschuldigde hypotheekrente, erfpacht en maandelijks overige kosten tot ten hoogste 0,057% van de WOZ-waarde.

Bij een WOZ-waarde van € 175.000 zou de woonlast van de eigenaar dan beperkt blijven tot € 99,75. Dat is aanzienlijk lager dan de maandelijks rentelast van 5 procent over die WOZ-waarde: $€ 175.000 \times 0,5 : 12 = € 729,66$.

Als het de bedoeling is om alleen de 'overige kosten' te maximeren, dan verdient het aanbeveling om dat in de tekst van het wetsartikel duidelijk te maken.

Formules van artikel 475da Rv

Verwijzing

Dit wettelijk voorschrift is nauwelijks leesbaar en bevat onduidelijke verwijzingen. Zo verwijst de definitie van 'T' naar een percentage in artikel 2, derde lid, van de Wet op de Zorgtoeslag¹. De tekst van het derde lid van dat artikel bevat twee percentages. Met deze 'definitie' is niet duidelijk welk percentage wordt bedoeld.

Onjuiste formules

De formules die in het tweede lid zijn opgenomen komen niet overeen met de getalsmatig uitgewerkte formules in bijlage 1. In de tekst van het artikel staat $((C - (S/12)) * T)$. Rekening houdend met een belastbaar jaarinkomen betekent dit dat de eerste bewerking bestaat uit het delen van het minimum jaarinkomen (S) door twaalf. De volgende bewerking is dan het aftrekken van het minimum maandinkomen van het belastbaar jaarinkomen van betrokkene. Volgens de formule uit het wetsvoorstel is de laatste bewerking het vermenigvuldigen van het verschil tussen het belastbaar jaarinkomen en het minimum maandinkomen met een van de percentages uit het derde lid van artikel 2 van de Wet op de Zorgtoeslag.

Uit bijlage 1 blijkt echter dat het de bedoeling is om het belastbaar jaarinkomen van de beslagene te verminderen met het minimum jaar inkomen. Het twaalfde deel van die bewerking wordt vervolgens vermenigvuldigd met een van de percentages uit het derde lid van artikel 2 van de Wet op de zorgtoeslag.

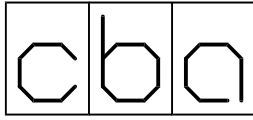
De zelfde opmerking geldt voor de formules inzake de woonlasten en het kindgebonden budget.

Het verdient aanbeveling om de formules in de tekst van de wet aan te passen aan de getalsmatige uitwerking van bijlage 1.

Onmogelijk

Het tweede lid van het voorgestelde artikel 475da bevat een veelheid aan

¹ "De percentages worden voor verzekerden met een partner vastgesteld op 5,220% van het drempelinkomen, vermeerderd met 13,430% van het toetsingsinkomen voor zover dat boven het drempelinkomen uitgaat en voor een verzekerde zonder partner op 2,380% van het drempelinkomen, vermeerderd met 13,430% van het toetsingsinkomen voor zover dat boven het drempelinkomen uitgaat. Deze percentages kunnen bij algemene maatregel van bestuur worden gewijzigd."

formules die beogen de beslagvrije voet te corrigeren voor lagere aanspraken op zorg- en huurtoeslag en kindgebonden budget als gevolg van een boven minimaal inkomen. De formules die verband houden met de huurtoeslag bevatten de meeste bewerkingen. In die formules figureren het belastbaar inkomen van de schuldenaar, het belastbaar minimum inkomen, de factoren die jaarlijks worden vastgesteld om de normhuur te berekenen voor huurders met een bovenminimaal inkomen en de normhuur die hoort bij het minimum inkomensijkpunt.

In een tamelijk onleesbare bijzin ("dan wel $(U \text{ dan wel } W * C^2 + X * C)$), indien $(U \text{ dan wel } W * C^2 + X * C)$ hoger is dan Y) wordt iets geregeld dat niet voor zal komen. U is de factor a als bedoeld in artikel 19, tweede lid, van de wet op de Huurtoeslag en Y is de normhuur die hoort bij het minimum-inkomensijkpunt. Die normhuur wordt jaarlijks geïndexeerd en is in 2016 € 204,43. De factor van artikel 19, tweede lid, van de wet op de Huurtoeslag is altijd kleiner dan 1 geweest. Het lijkt onwaarschijnlijk dat die factor ooit hoger zal zijn dan de normhuur voor het minimum-inkomensijkpunt. Het heeft er daarmee alle schijn van dat hier in de bijzin iets geregeld wordt dat nooit werkelijkheid zal worden. Het lijkt zaak om de technische juistheid van dit element van de voorgestelde wettelijke bepalingen nog eens goed tegen het licht te houden.

Negatieve correctie?

De formule voor het corrigeren van verlies van aanspraak op huurtoeslag blijkt te kunnen leiden tot een negatieve correctie van de standaardbeslagvrije voet. Dat is het geval als de uitkomst van $(W * C^2 + X * C)$ kleiner is dan de normhuur.

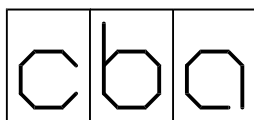
Het CBA heeft – op basis van een levende en werkelijk bestaande burger – de formule uitgewerkt voor een alleenstaande ouder met een jaarinkomen van € 19.592 in 2016. Dat inkomen is bruto € 14 hoger dan het belastbaar minimum inkomen in 2016 van € 19.578. Momenteel hoort bij dat inkomen de maximale huurtoeslag en een beslagvrije voet die identiek is aan de beslagvrije voet van een schuldenaar met een minimum inkomen.

Dat inkomen zal – gelet op de overige elementen in de formule – in de toekomst zorgen voor een negatieve correctie op de basisbeslagvrije voet.

In de huidige beslagvrije voet zorgen de woonlasten en de kosten van de premie voor de zorgverzekering niet voor een negatieve correctie op de beslagvrije voet. Dit resultaat roept de vraag op of het werkelijk de bedoeling is dat een inkomen dat marginaal hoger is dan het minimum kan leiden tot een lagere beslagvrije voet dan hoort bij het bijstandsmimum. Als die vraag ontkennend beantwoord wordt, dan dient de formule te worden aangepast.

Lagere beslagvrije voet en lager vrij te laten bedrage bij stijgende lasten zorgt voor minder schone leien

De berekening van de bestaande beslagvrije voet is – in tegenstelling tot de beeldvorming – als regel niet bijzonder moeilijk. Wie de samenstelling van het huishouden, het inkomen, de huurprijs, de verschuldigde premie voor de zorgverzekering en de huur- en zorgtoeslag en het kindgebonden budget kent, kan de was doen.

Het wetsvoorstel brengt een ander stelsel met formules waarvan de elementen regelmatig wijzigen. In onderstaande tabel zijn voor drie levenschte situaties de effecten van de invoering van het wetsvoorstel in beeld gebracht.

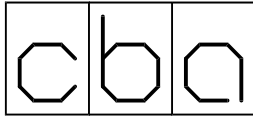
Alleenstaande ouder met twee minderjarige kinderen						
	Bijstand nu	Bijstand nieuw	ww € 1.515 nu	Ww € 1.515 nieuw	Loon € 1.370 Nu	Loon € 1.370 Nieuw
Beslagvrij basis	+ 879,44	928,30	+ 879,44	+ 928,30	+ 879,44	+ 928,30
Woonlasten	710,00		710,00		710,00	
Normhuur	204,43		204,43		204,43	
Huurtoeslag	320,00		145,00		320,00	
Woonlastenexces	+ 185,57	0,00	+ 320,00	+ 174,26	+ 185,57	- 6,09
Premie zkv	159,03		159,03		159,03	
Normpremie	39,00		39,00		39,00	
Zorgtoeslag	83,00		0,00		83,00	
Zorgkostenexces	+ 37,03	0,00	+ 120,03	+ 93,67	+ 37,03	+ 0,16
Max. KGB	411,00		411,00		411,00	
KGB	411,00		368,00		411,00	
KGB-compensatie	0,00	0,00	+ 43	+ 46,60	+ 0,00	+ 0,08
Beslagvrije voet	1.102,04	928,30	1.362,47	1.196,23	1.102,04	922,45

De uitgewerkte berekeningen kunnen bij het CBA worden opgevraagd.

Uit de bovenstaande voorbeelden blijkt dat er tussen het resultaat van de bestaande berekeningswijze en de voorgestelde aanzienlijke verschillen zullen bestaan. Die voorbeelden maken duidelijk dat het voorstel – anders dan de tabel met inkomenseffecten voorspiegelt – serieuze negatieve inkomenseffecten bewerkstelligt van ruim 12 tot bijna 25 procent bij een inkomen iets boven het minimum. Die effecten zijn het gevolg van de volledig andere invloed die hoge woonlasten en de bestuursrechtelijke premie hebben op de BVV en daarmee op de betalingscapaciteit (het vrij te laten bedrag) van schuldenaren.

Waar in het bestaande systeem hoge huren en forse premies voor de zorgverzekering - via de beslagvrije voet - de, na beslag resterende, betalings(on)mogelijkheden van schuldenaren enigszins mitigeerden, zorgt dit voorstel er voor dat beslagenen met een laag inkomen en hoge vaste lasten over minder middelen zullen kunnen beschikken om die hoge vaste lasten te voldoen. Het gevolg daarvan kan niet anders zijn dan meer huurachterstanden en meer ontbindingen van huurovereenkomsten.

Omdat de berekening van de beslagvrije voet doorwerkt in de berekening van het vrij te laten bedrag bij wettelijke schuldsaneringen en andere schuldregelingen, is de vrees gerechtvaardigd dat dit voorstel zal leiden tot minder geslaagde – wettelijke en minnelijke - schuldsaneringen.

Termijn voor correcties

Het is de professionele deurwaarder die de beslagvrije voet vaststelt. Die vaststelling dient de deurwaarder onderbouwd aan de beslagene bekend te maken. Het voorstel biedt de beslagene slechts twee weken de tijd om fouten te melden en op die manier te laten corrigeren.

Voor mensen die bekend zijn met schulden is die termijn naar de smaak van het CBA veel te kort. Waarom heeft de burger die bezwaar wil maken tegen een overheidsbesluit daar zes weken de tijd voor en krijgen schuldenaren slechts een derde van die tijd om informatie in te winnen en iemand te zoeken die in staat is om de deurwaarder gemotiveerd duidelijk te maken dat er iets niet klopt?

Aanbevelingen

- Definieer het belastbaar inkomen;
- Redigeer de tekst van het voorgestelde artikel 475ab Rv;
- Herschrijf de tekst van het ontworpen artikel 475ad Rv, zodat verwijzingen eenduidig zijn, formules correct worden en een negatieve correctie van de beslagvrije voet voorkomen wordt;
- Weeg het gevolg van minder geslaagde (minnelijke en wettelijke) schuldsaneringen, die het gevolg zullen zijn van een lager vrij te laten bedrag, nadrukkelijk mee als nadelig maatschappelijk effect van de voorgestelde wijzigingen;
- Geef de niet professionele schuldenaar meer tijd om fouten te melden en te laten herstellen.